

Laudaties en speeches eredoctoraten 100e Dies Natalis

Faculteit der Letteren — Mary Beckman	2
Laudatio Mary Beckman door Mirjam Ernestus	2
Mary Beckman dankwoord	2
Faculteit der Rechtsgeleerdheid — Geert Corstens	4
Laudatio Geert Corstens door Roel Schutgens	4
Geert Corstens dankwoord	4
Faculteit der Medische Wetenschappen — Marc van Ranst	6
Laudatio Marc van Ranst door Chantal Rovers	6
Marc van Ranst dankwoord	6
Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica — Fabiola Gianotti	8
Laudatio Fabiola Gianotti door Nicolo de Groot	8
Fabiola Gianotti dankwoord	8
Faculteit der Sociale Wetenschappen — Sandra Graham	11
Laudatio Sandra Graham door Toon Cillessen	11
Sandra Graham dankwoord	11
Faculteit der Managementwetenschappen — Stella Nkomo	13
Laudatio Stella Nkomo door Yvonne Benschop	13
Stella Nkomo dankwoord	13

Faculteit der Letteren — Mary Beckman

Laudatio Mary Beckman door Mirjam Ernestus

Het jubileum van deze universiteit zou niet compleet zijn zonder een eredoctor in de taalwetenschappen. We zijn vereerd dat u, Mary Beckman, heeft geaccepteerd om eredoctor van de Radboud Universiteit te worden. U heeft zoveel bijgedragen aan de taalwetenschappen. U staat bekend om uw inzichten in hoe spraak in elkaar zit: de klanken, de woorden en vooral de tonen. U liet ook zien dat we de manier waarop we spraak bestuderen radicaal moesten veranderen: het formele systeem en de fysieke eigenschappen van spraak moeten samen bestudeerd worden, omdat ze elkaar beïnvloeden. Ondertussen ben je een lichtend voorbeeld van hoe je jonge onderzoekers kunt ondersteunen. Uw onderzoek richtte zich op meerdere talen, waaronder Japans, uw moedertaal. Evenzo feliciteer ik je nu in meerdere talen: Congratulations, gefeliciteerd, Omedetougozaimasu!

Mary Beckman dankwoord

Goedemiddag en bedankt dat u mij hebt opgenomen in uw honderdjarige viering van de oprichting van deze universiteit. Ik ben zeer vereerd om dit eredoctoraat te ontvangen en nederig door de beschrijving van mijn bijdragen aan spraakonderzoek.

De eerste keer dat ik hier in Nijmegen was, was 23 jaar geleden, toen de universiteit gastheer was van de 7e Conferentie over Laboratorium Fonologie. Dit is een internationale serie die we sinds 1987 ongeveer elke twee jaar houden, met de negentiende gepland voor volgend jaar in Seoul, Korea.

Toen we met de serie begonnen, was ons doel om de dialoog tussen twee groepen spraakonderzoekers te bevorderen. De ene groep - de "fonologen" - richtte zich op het weergeven van hoe linguïstische constructies zoals medeklinkers, klinkers, lettergrepen en intonatiemelodieën als abstracte patronen in de geest georganiseerd kunnen worden. De andere groep taalkundigen - de "fonetici" - richtte zich op het modelleren van hoe de fysieke eigenschappen van spraak sprekers in staat stellen om deze patronen over te brengen op luisteraars. Fonologen moeten rekening houden met de manieren waarop abstracte patronen verschillen tussen dialecten en talen. Fonetici moeten rekening houden met de verschillen in spraakkanalen tussen mannen en vrouwen en tussen mensen in verschillende levensfasen. Deze verschillen maken van spraak een archetypisch geest-lichaam probleem.

Decennialang waren er institutionele barrières die een meer uniforme benadering van dit geest-lichaam probleem in de weg stonden. In de Verenigde Staten werd fonologie destijds bijvoorbeeld onderwezen als een kernonderdeel van het curriculum op elke afdeling linguïstiek, maar fonetiek werd meestal onderwezen als onderdeel van het curriculum spraakpathologie op afdelingen spraak- en gehoorwetenschappen.

Toen we de eerste conferentie organiseerden, probeerden we deze institutionele barrières te overwinnen door vijf sessies van een halve dag te plannen met een gevarieerde groep wetenschappers die position papers presenteerden over een vraagstuk op de grens tussen fonetiek of fonologie, gevolgd door verschillende commentaren. We hadden ook evenveel tijd ingepland voor discussie door het publiek als voor discussie door de commentatoren. Elke daaropvolgende conferentie heeft een soortgelijke structuur aangenomen en de gemeenschap die zich heeft ontwikkeld uit deze tweejaarlijkse uitwisseling wordt gekenmerkt door het omvatten van een breed scala aan achtergronden, benaderingen en standpunten met het gedeelde doel om spraak te begrijpen en de rol ervan in menselijke communicatie en in menselijke gemeenschappen.

Twee andere kenmerken van de laboratoriumfonologiegemeenschap zijn dat we diep dankbaar zijn voor wetenschappers die voor ons kwamen en wetenschappers die na ons komen. We respecteren onze ouderen en moedigen correcte citaten naar eerdere studies aan. We hebben ook respect voor onze jeugd en vragen oudere onderzoekers om niet te spreken in de discussieperioden totdat ten minste twee jongere onderzoekers de kans hebben gekregen om hun commentaar te geven.

Een ander kenmerk is dat de organisatoren van de conferentie onderzoek naar een breed scala aan talen en taalfamilies aanmoedigen. Dit kenmerk lijkt me vooral belangrijk omdat ik ben opgegroeid met twee talen die erg van elkaar verschillen in de manier waarop klanken, lettergrepen en woorden in uitingen zijn georganiseerd.

Om je een voorbeeld te geven: mijn Engelse woord *fish* is één lettergreep en het duurt ongeveer een seconde om die te produceren. Als ik het woord in zijn geheel uitspreek, kan ik een dalende toonhoogte produceren. Het overeenkomstige Japanse woord *sakana* kost me daarentegen niet meer tijd om uit te spreken, maar het bestaat uit drie lettergrepen. Ook zeg ik het met een stijging in toonhoogte tot een plateau dat doorloopt tot het einde van het woord. Het modelleren van deze verschillende ritmes en melodieën was het onderwerp van mijn proefschriftonderzoek en van een latere onderzoeksmonografie.

Opgroeien met twee zulke ritmisch verschillende talen maakte me er scherp van bewust dat sprekers niet in isolatie bestaan. Wat we doen als we spreken is het uitoefenen van abstracte kennis en motorische vaardigheden die voortkomen uit onze introductie in een spraakgemeenschap. Dat wil zeggen, in tegenstelling tot onze naaste niet-menselijke primateverwanten, komen menselijke zuigelingen niet ter wereld terwijl ze al weten hoe ze alle "woorden" van onze soort moeten produceren. Om met soortgenoten te kunnen communiceren, moeten we de stempatronen van een specifieke spraakgemeenschap leren. Meer recentelijk heb ik onderzoek gedaan naar hoe taalverschillen het soort onvolwassen producties vormen die twee- en driejarige kinderen maken als ze de klanksystemen van hun eerste talen leren.

Samengevat bouwt elk menselijk kind een woordenschat en een grammatica op van hoe de woorden en zinnen van de taal die gesproken wordt door de verzorgers van het kind en door de grotere sociale kringen waarin het kind opgroeit, gezegd en gehoord moeten worden. Dit betekent dat we spraak moeten bestuderen in de context van menselijke spraakgemeenschappen, en het is een fundamentele reden waarom het begrijpen van spraak een uniforme benadering vereist die gedeeld wordt door een diverse onderzoeksgemeenschap.

Faculteit der Rechtsgeleerdheid — Geert Corstens

Laudatio Geert Corstens door Roel Schutgens

Alle rechtswetenschappers streven naar maatschappelijke impact. Maar slechts weinigen zijn daar beter in geslaagd dan u. Ik overigens ken ook weinig juristen die zich daar zo voor hebben ingezet als u. Als jong officier van Justitie, als maatschappelijk betrokken hoogleraar strafrecht, en als President van de Hoge Raad die de spreekwoordelijke luiken heeft opengegooid - onvermoeibaar, genuanceerd, helder én welgemoed bleef u tegenover eenieder die dat wel – of niet – wilde horen, de onschatbare waarde van de democratische rechtsstaat uitdragen. En u gaat daar onvermoeibaar mee door, in woord en geschrift, en met lezingen van prestigieuze internationale congressen tot causerieën in een wijkzaaltje. Doctor Corstens, ieder gelukkig land is noodzakelijk een 'rechtsstaat'. Maar dat is een zeer abstract begrip. U geeft daaraan een gezicht, een stem en een hart. Wij allen mogen u voor uw inzet zeer erkentelijk zijn.

Geert Corstens dankwoord

In mijn boek over het Nederlands strafprocesrecht prijkt het motto "There but for the grace of God there goes John Bradford". Die waren uitgesproken door de hofprediker John Bradford toen hij zag dat veroordeelden naar de galg werden geleid. Onder andere omstandigheden grootgebracht, met andere vrienden, dan zou ik, John Bradford, misschien degene zijn geweest die naar de galg werd geleid. Die woorden inspireerden me en inspireren me nog altijd. Ze nopen tot barmhartigheid, bescheidenheid en tot een behoorlijke behandeling van wie in de fout is gegaan.

Barmhartigheid, een oud bijbels begrip. Paus Franciscus schreef er prachtig over. Het begrip heeft te maken met de notie van het menselijk tekort. We gaan allemaal soms de fout in. Wie geen barmhartigheid kan opbrengen, verheft zich boven de ander. Die zegt dat hij het wel anders gedaan zou hebben. En daar kunnen goede en overtuigende argumenten aan ten grondslag liggen. Maar het is altijd redeneren en oordelen op basis van het heden en dus met de meerdere kennis van het heden. En dat is soms te gemakkelijk.

Bescheidenheid: de eerder dit jaar tot het doctoraat honoris causa geroepen Michael Sandel vroeg terecht hiervoor aandacht. Talenten kun je ontwikkelen, maar het begint met de verwerving ervan. En daarmee ben je gezegend of niet. Er is geen reden jezelf op de borst kloppen voor de talenten die je hebt gekregen.

De woorden van John Bradford roepen ook op tot een rechtvaardige behandeling van mensen die in de fout zijn gegaan. Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet. Samenlevingen moeten geordend worden. Daarbij spelen basisregels van de rechtsstaat een cruciale rol. Zonder die basisregels is die orde onvolkomen. Een door geweld of terreur, al dan niet van staatszijde, beheerste samenleving willen we niet. We willen orde, maar ook een rechtvaardige orde waarin allen als waardige en vrije mensen worden erkend. Die idee is uitgewerkt in de elementen van de rechtsstaat.

Gelukkig is de laatste jaren de aandacht voor de idee van de rechtsstaat gegroeid. Maar anderzijds wordt de rechtsstaat ook bedreigd, niet alleen ver weg, maar ook op ons eigen continent. Dus enerzijds aandacht en anderzijds gevaar voor afbraak. Het besef dat de democratische rechtsstaat voor de vrijheid van ons allen van wezenlijk belang is, lijkt onvoldoende ingedaald in de samenleving. De beroemde Amerikaanse rechter Learned Hand zei het zo: "liberty lies in the hearts of men and women; when it dies there, no constitution,

no law, no court can save it.”¹ Die gedachte van vrijheid voor iedereen gaat uit van het postulaat dat elk mens aanspraak moet kunnen maken op erkenning van zijn of haar waardigheid. Het is van essentieel belang de lijn die loopt van menselijke waardigheid, via individuele vrijheid naar de rechtsstaat steeds opnieuw te verhelderen. Het is zaak die boodschap over te brengen, ook aan de jongere generaties. In de idee van de rechtsstaat komen de waardigheid van elke mens en diens vrijheden tot uiting in een structuur die uitgaat van de gebondenheid van ons allen aan de wet, van evenwicht tussen staatsmachten, en van erkenning van fundamentele rechten van eenieder. En in geval van conflict of wetsoverschrijding heb je toegang tot onafhankelijke en onpartijdige rechters. Het zijn in de eerste plaats structuren die houvast bieden. Maar daarnaast is het ook noodzakelijk dat de in die structuren besloten liggende waarden worden voorgeleefd. Het goede voorbeeld geven, een moreel kompas ontwikkelen, dat zijn de culturele componenten die de rechtsstaat verder helpen. Ik ben er zeker van dat ook aan deze universiteit de nodige inspanningen worden verricht om de idee van de rechtsstaat te verbreiden. Ik eindig met een variatie op de woorden van de leadzanger Huub van der Lubbe van popgroep De Dijk die zijn geliefde betroffen maar ook op de rechtsstaat kunnen worden toegepast: Je weet pas wat je mist, als ze er niet meer is.

¹ <https://www.thefire.org/research-learn/spirit-liberty-speech-judge-learned-hand-1944>

Faculteit der Medische Wetenschappen — Marc van Ranst

Laudatio Marc van Ranst door Chantal Rovers

Professor Marc Van Ranst heeft als vooraanstaand viroloog met buitengewone toewijding en expertise velen in België en ver daarbuiten beschermd tijdens de COVID-19 pandemie. Zijn enorme inzet voor de wetenschap en volksgezondheid heeft talloze levens gered en met zijn begrijpelijke en duidelijke communicatie is hij voor velen een symbool van hoop en vertrouwen in de wetenschap gebleken. Marc van Ranst is een baken van kennis en betrouwbaarheid, een brug tussen complexe medische informatie en het grote publiek. Hij is doortastend, standvastig en zet door, ondanks bedreigingen en felle kritiek. Zijn communicatieve vaardigheden en onvermoeibare pogingen om feitelijke informatie breed te delen, hebben geholpen om angst en verwarring te verminderen in die voor ons allen onzekere en moeilijke tijden. Zijn bijdrage aan de bestrijding van COVID-19 verdient daarom de hoogste lof.

Marc van Ranst dankwoord

Beste studenten, hoogleraren, collega's, geachte gasten, dames en heren,

Dit is een grote eer en ik ben deze universiteit zeer dankbaar.

Natuurlijk heb ik eens gekeken naar de lijst van mensen die in het verleden eredoctoraten hebben ontvangen aan de Radboud Universiteit, en ik ben vereerd om op dezelfde pagina te mogen staan als schrijvers die ik bewonder, zoals Jeroen Brouwers, politici die hun plaats in de geschiedenisboeken zullen hebben, zoals Angela Merkel, en vooraanstaande wetenschappers die een Nobelprijs hebben ontvangen, zoals Katalin Karikó. Ik voel mij heel klein tussen dat lijstje.

Een eredoctoraat ontvangen is een buitengewoon voorrecht. Ik ontvang echter dit eredoctoraat voor twee dingen die ik helemaal niet buitengewoon vind.

Allereerst, als de samenleving heeft geïnvesteerd in jouw opleiding en je in staat heeft gesteld om te specialiseren in een zeer specifiek domein, is het jouw plicht als wetenschapper, net zoals een 'civil servant', om tijdens een crisis je overheid te helpen met wetenschappelijk advies. Als je bent opgeleid als arts, viroloog en epidemioloog, is het volstrekt normaal dat je in de frontlinie staat wanneer mensen medische hulp nodig hebben tijdens een epidemie veroorzaakt door een virus.

Ten tweede, als wetenschapper leef je niet in een ivoren toren. Wetenschapscommunicatie is een morele plicht, een plicht om te communiceren zonder onnodig moeilijke woorden te gebruiken. Als ik word geïnterviewd, denk ik aan mijn grootvader. Albert Van Ranst was een staalarbeider. Zijn handschrift was sierlijker dan dat van een koning, maar hij had nooit wetenschapslessen op school gehad. Ik weet dat hij zeer teleurgesteld zou zijn als ik iets op tv zou uitleggen met dure woorden zodat hij het niet zou begrijpen.

Wanneer je communiceert, vooral tijdens een gezondheids crisis van enorme omvang, zullen er altijd mensen zijn die het niet met je eens zijn, en dat is normaal en volledig oké. Maar er zullen ook individuen zijn die je haten, je lastigvallen, je belachelijk maken, je vernederen en je bedreigen. Dat is helemaal niet normaal en niet oké. Als deze mensen zich gesteund voelen door parlementsleden die voortdurend anti-wetenschappelijke sentimenten aanwakkeren en zelfs pleiten voor het veroordelen van wetenschappers tot de gevangenis of het schavot, dan zullen sommige van hun aanhangers denken dat bedreigingen prima kunnen, en uiteindelijk ook denken dat een expert vermoorden een goede daad zou zijn. En dan wordt het

gevaarlijk. Als wetenschapper kunnen we hier alleen mee omgaan door meer, niet minder te communiceren. We kunnen dit alleen verhelpen door deze anti-wetenschappelijke politici publiekelijk aan te spreken op hun overduidelijk wangedrag in zeer duidelijke bewoordingen. Zeg nooit "Ik ben het niet helemaal eens met wat je zojuist zei" als je bedoelt "Ik ben het helemaal niet eens met wat je zojuist zei". Zich geïntimideerd voelen en zwijgen is geen deugd en lost nooit iets op. Dus ga eropuit, informeer mensen, verdedig de Wetenschap!

Dit eredoctoraat is voor alle experts die in de loop van drie lange COVID-jaren in de frontlinie stonden. Collega's uit België zoals Steven Van Gucht, Erika Vlieghe, Pierre Van Damme, Geert Molenbergs, Johan Neyts. Ook Marion Koopmans van het Erasmus Medisch Centrum, Christian Drost van de Charité in Berlijn, en Ruth Tachezy van de Charles University in Praag: we hebben allemaal deze COVID-periode op dezelfde manier meegemaakt, met precies dezelfde uitdagingen en problemen. Dit eredoctoraat is ook voor hen.

Ik ben erg blij dat mijn naaste medewerkers hier in het publiek zitten. Sommigen van hen werken al meer dan 20 jaar met mij. Ze zijn mijn vrienden, ze zijn de besten, en ik ben hen veel verschuldigd.

En tot slot wil ik mijn ouders bedanken voor mij op te voeden in een warme en zeer stimulerende omgeving, en mijn familie, Erna en Milo, omdat ze mij tolereren en veel geduld hebben met mij. Ik dank hen van harte.

Nogmaals, ik feliciteer deze fantastische universiteit met dit 100-jarig jubileum, en ik bedank hen voor deze eer die ze aan mij en mijn universiteit verlenen.

Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica — Fabiola Gianotti

Laudatio Fabiola Gianotti door Nicolo de Groot

Beste Dr. Gianotti, beste Fabiola,

De ontdekking van het Higgs boson door de ATLAS- en CMS-experimenten is voor velen van ons, inclusief mijzelf, een carrièrebepalende gebeurtenis geweest. Deeltjesfysica is het ultieme voorbeeld van teamwetenschap met duizenden wetenschappers die unieke bijdragen leveren aan het resultaat. In ATLAS leidde u het experiment van voren, met gedetailleerde kennis van de detector en de analyses en bij de presentatie van onze resultaten benadrukte u altijd deze collectieve inspanning en deelde u de credits met het hele experiment.

Onder uw leiding blijft CERN de grenzen van de menselijke kennis verleggen. Uw inzet voor internationale samenwerking heeft een omgeving gecreëerd waarin wetenschappers van over de hele wereld - zelfs uit vijandige landen - samenkomen om de mysteries van het heelal te ontrafelen. U bent een onvermoeibare pleitbezorger van wetenschapsonderwijs en hebt talloze jonge mensen geïnspireerd om een wetenschappelijke carrière na te streven. De opening deze maand van de CERN Science Gateway, die CERN een half miljoen bezoekers per jaar zal brengen, is een bewijs van uw toewijding aan deze zaak.

Als erkenning voor je bijdragen aan de wetenschap en internationale samenwerking kennen we je dit eredoctoraat toe!

Fabiola Gianotti dankwoord

Beste leden van de Radboud-gemeenschap,

Ik ben verheugd en vereerd een eredoctoraat van de Radboud Universiteit te mogen ontvangen, en nog wel op deze speciale dag: de viering van het honderdjarig bestaan van de universiteit. Ik dank u allen hartelijk voor deze erkenning. De Radboud Universiteit is een zeer prestigieus instituut dat enorm belangrijke bijdragen heeft geleverd aan CERN, het laboratorium dat al mijn hele wetenschappelijke carrière mijn thuis is.

Zoals de meesten van u zullen weten, is CERN – gevestigd in Genève – het grootste laboratorium voor deeltjesfysica ter wereld. De missie van CERN is gestoeld op vier pijlers:

1. fundamenteel onderzoek naar de kleinste bouwstenen van materie en het universum, en naar de fundamentele wetten van de natuur;
2. de ontwikkeling van geavanceerde technologieën om de complexe instrumenten te bouwen die we nodig hebben voor het nastreven van onze wetenschappelijke ambities, en die tevens de maatschappij op meerdere gebieden ten goede komen;
3. opleiding en educatie; en
4. samenwerkingsverbanden tussen landen, gerealiseerd door onze gemeenschap van bijna 17.000 mensen van over de hele wereld waarin ruim 110 nationaliteiten zijn vertegenwoordigd.

CERN werd in 1954 opgericht door 12 lidstaten, waaronder Nederland. De doelstelling van het instituut was tweeledig: wetenschappelijk onderzoek in Europa weer terugbrengen op het uitmuntende niveau van voor

de verwoestende Tweede Wereldoorlog, en vreedzame samenwerkingsverbanden stimuleren tussen Europese landen met behulp van wetenschap. De visionairen die CERN hebben opgericht, waren zowel politici als wetenschappers. Ze begrepen als geen ander dat er ook investeringen in fundamenteel onderzoek nodig waren wilde Europa succesvol herstellen van de oorlog, en dat wetenschap een soort 'lijm' is die mensen bij elkaar kan houden, ongeacht de politieke verhoudingen tussen landen.

Inmiddels heeft CERN 23 lidstaten, 10 geassocieerde lidstaten en 4 waarnemers, en is de organisatie wereldleider op het gebied van deeltjesfysica met versnellers. Grote ontdekkingen die in de loop der decennia bij CERN zijn gedaan, hebben onze ideeën over de evolutie van het heelal radicaal veranderd. De meest recente ontdekking is die van een heel speciaal deeltje: het higgsboson. Zonder dit bijzondere deeltje zouden wij niet bestaan. In zeventig jaar tijd ontwikkelde CERN ook een verscheidenheid aan technologieën op gebieden als supergeleidende magneten, cryogene processen, vacuüm, elektronica en big data. Technieken die inmiddels stuk voor stuk een toepassing hebben gevonden in diverse onderdelen van de maatschappij: het wereldwijde web, versnellers voor de behandeling van kanker, instrumenten voor precisiebeeldvorming in de medische wereld, kunstmatige intelligentie voor zelfrijdende auto's en supergeleidende kabels voor een schonere luchtvaart, om maar een paar voorbeelden te noemen. Ik wil benadrukken dat CERN, in lijn met het oprichtingsverdrag, de open wetenschap omarmt en stimuleert, en dat wij onze technologieën gratis en openlijk aan iedereen beschikbaar stellen. Daarnaast is CERN een uiterst succesvol platform voor STEM-opleidingen. Wij leiden continu zo'n 4500 mensen op, waaronder natuurkundigen, ingenieurs binnen een groot aantal domeinen, en technici. Na hun opleiding vinden de meesten van hen een baan in de particuliere sector. Ook houden we ons actief bezig met wetenschappelijke communicatie en voorlichting gericht op het grote publiek. Zo is het nog maar een paar dagen geleden dat we de deuren openen van ons nieuwe leercentrum, de Science Gateway, waar we tot wel 500.000 bezoekers per jaar kunnen ontvangen en educatieve activiteiten organiseren voor mensen van alle leeftijden, vanaf 5 jaar oud. Ten slotte vestig ik graag nog even de aandacht op de veelgeprezen mondiale samenwerkingsverbanden van CERN, die model staan voor velen wereldwijd. Dit alles maakt CERN tot een groot Europees succes, en een prachtig voorbeeld van Europees leiderschap op het gebied van wetenschap, technologie, opleiding en samenwerking.

Terug naar de wetenschap, de primaire missie van CERN. CERN werkt momenteel met de Large Hadron Collider, de LHC. Dit is de krachtigste versneller ooit gebouwd, en we zijn nu al bezig met plannen – en de uitwerking daarvan – voor een toekomstige faciliteit met nog meer potentie. Ons hoofddoel is antwoorden vinden op enkele van de meest intrigerende, nog onbeantwoorde vragen in de fundamentele natuurkunde. Ik geef u een aantal voorbeelden. Slechts 5% van het heelal bestaat uit de materie waaruit wij allemaal zijn opgebouwd (atomen, chemische elementen); 95% bestaat uit onbekende vormen van materie en energie die we donkere materie en donkere energie noemen. Van de 5% materie die ons wel bekend is, begrijpen we niet echt waarom die überhaupt bestaat: volgens de kennis waarover we nu beschikken, had bij het ontstaan van het heelal materie moeten worden vernietigd door antimaterie. Ook weten we niet waarom zwaartekracht zo zwak is vergeleken met de andere natuurkrachten. Enzovoort, enzovoort. De mogelijke sleutel tot opheldering van een aantal van deze mysteries is het higgsboson, een zeer exotisch en mysterieus deeltje. Door dit deeltje uitgebreid met de LHC en toekomstige deeltjesversnellers te bestuderen, zullen we grote stappen zetten en belangrijke inzichten opdoen over de werking van het heelal.

Nederland heeft een sterke traditie op het gebied van de deeltjesfysica. Meerdere Nederlanders die de Nobelprijs mochten ontvangen, kregen die onderscheiding toegekend voor hun prestaties op het gebied van de deeltjesfysica, of voor hun bijdrage aan technologieën die bij CERN worden toegepast: Heike Kamerling Onnes wordt gezien als de vader van de supergeleiding, CERN-ingenieur Simon van der Meer bouwde enkele van de meest bekende versnellers bij CERN ooit, en Gerard 't Hooft en Martinus Veltman wonnen de Nobelprijs voor hun theoretische onderzoek op het gebied van de deeltjesfysica. Al sinds de oprichting van CERN levert Nederland belangrijke bijdragen aan het instituut. Van 1955 tot 1960 was Cornelis Jan Bakker directeur-generaal van de organisatie, en momenteel zijn zeven Nederlandse

universiteiten betrokken bij de activiteiten van CERN, voornamelijk via het zeer succesvolle samenwerkingsverband Nikhef. Hun bijdragen lopen uiteen van geavanceerde versneller- en detectortechnologieën tot computing en gegevensanalyse.

Zelf heb ik met veel plezier met diverse wetenschappers van de Radboud Universiteit samengewerkt aan ATLAS, een van de vier LHC-experimenten. Ik heb met eigen ogen gezien hoe deskundig ze zijn op het gebied van fysische analyse en de bouw en werking van detectoren, en wat voor een belangrijke rol ze hebben gespeeld in de ontdekking van het higgsboson. En, last but not least, heb ik tijdens de eerste drie jaar van mijn termijn als directeur-generaal van CERN het grote genoegen gehad nauw te mogen samenwerken met hoogleraar Sijbrand de Jong, die in die periode voorzitter was van de CERN-raad. Om al deze redenen ben ik enorm blij en trots deel te mogen uitmaken van de Radboud-familie, en ik dank u uit de grond van mijn hart voor deze grote eer.

Faculteit der Sociale Wetenschappen — Sandra Graham

Laudatio Sandra Graham door Toon Cillessen

Het is een eer om erepromotor te zijn van professor Sandra Graham, Distinguished Professor en Presidential Chair in Education and Diversity aan de Universiteit van Californië in Los Angeles. Professor Graham staat bekend om haar zorgvuldige en inzichtelijke onderzoek naar de sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren in multi-etnische contexten. Haar werk heeft een grote wetenschappelijke impact en een grote maatschappelijke impact. Diversiteit en inclusie zijn wereldwijd belangrijke maatschappelijke onderwerpen. Goed kunnen opschieten met anderen die anders zijn dan jezelf begint al in de kindertijd. Inzicht in de ontwikkelingswortels van inclusief gedrag kan de sleutel zijn tot het gezamenlijk oplossen van problemen en conflicten op volwassen leeftijd. Professor Graham heeft haar lange carrière aan dit inzicht gewijd. Het is daarom heel passend dat de graad van Doctor Honoris Causa van de Radboud Universiteit wordt toegekend aan professor Sandra Graham.

Sandra Graham dankwoord

Om te beginnen wil ik mijn dank uitspreken aan de volgende vooraanstaande faculteit van de Radboud Universiteit: Professor Antonius Cillessen, die mij voordroeg voor dit eredoctoraat; het College van Bestuur van de Universiteit, in het bijzonder voorzitter Daniel Wigboldus; en Rector Magnificus Jose Sanders; het College van Decanen; en de Decaan Sociale Wetenschappen, waaronder voormalig Decaan Michiel Kompier en huidig Decaan Evelyn Kroesbergen.

Dit is een ongelooflijke eer en ik voel me echt vereerd dat ik een eredoctoraat van de Radboud Universiteit mag ontvangen. U bent een instelling voor hoger onderwijs die zich inzet voor diversiteit - in denken, in wereldbeelden, in toegang. Ik zie dat een deel van jullie missie is om niet alleen de toegang te vergroten, maar ook de kansen voor groepen die historisch ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. U zet zich in om tegemoet te komen aan de behoeften van kansarmen en mensen die aan de rand van de samenleving leven, en om oplossingen te vinden voor dringende sociale problemen. Deze toewijding maakt universiteiten groot. Nu de Radboud Universiteit haar tweede eeuw ingaat, zie ik dat ze goed op weg is om groots te worden. Ik ben er trots op dat ik deel mag uitmaken van jullie viering.

Mijn eigen academische ontwikkeling weerspiegelt in zekere zin de evolutie van deze universiteit in de eerste 100 jaar. In mijn onderzoek heb ik ook diversiteit omarmd. We leven in een tijdperk van ongekende raciale/etnische diversiteit. Het is een wereldwijd fenomeen, ook al kunnen de specifieke configuraties van raciale/etnische en culturele groepen in specifieke landen verschillen. Voor mij moeten de transformerende demografische veranderingen een antwoord bieden op twee fundamentele uitdagingen in de 21st eeuw. Hoe kunnen we, naarmate de diversiteit toeneemt, zorgen voor gelijke betrokkenheid van alle raciale/etnische groepen bij de instellingen van de samenleving en gelijke toegang tot haar middelen, waaronder goede scholen en universiteiten? En, wanneer mensen van verschillende rassen/etnische en culturele groepen met elkaar in contact komen - zowel vrijwillig als onvrijwillig - hoe kunnen we interraciale conflicten verminderen en interraciale harmonie en tolerantie voor diversiteit bevorderen? Ik bestudeer deze uitdagingen op het gebied van gelijke toegang en tolerantie in de context van openbare scholen die verschillen in raciale/etnische diversiteit. Diversiteit verwijst naar de dingen die ons van elkaar doen verschillen. Ras, etniciteit, geslacht en immigrantengeschiedenis zijn de meest voorkomende verschillen in hedendaagse gesprekken over diversiteit, samen met verschillen op grond van ons land van herkomst, cultuur, seksuele geaardheid, leeftijd, SES, politieke voorkeur en handicap. Een ontwikkelingswetenschap

van diversiteit probeert de betekenis van diversiteit in verschillende leeftijdsgroepen en de reactie van mensen daarop te begrijpen. Dat is wat ik probeer te doen in mijn onderzoek.

Ik wil even de tijd nemen om een aantal belangrijke mensen in de ontwikkeling van mijn academische leven te bedanken. Ten eerste dank ik Distinguished Professor Bernard Weiner, mijn mentor aan de UCLA tijdens mijn doctoraal werk. Professor Weiner gaf me een theoretische basis in de sociale psychologie. Van hem leerde ik de waarde van een sterk theoretisch kader om de complexiteit van de sociale uitdagingen die ik bestudeer te helpen beheersen. En, nog belangrijker, professor Weiner hielp me het plezier van onderzoek te ontdekken.

Ik heb dit vreugdevolle onderzoek niet alleen gedaan. Ik wil mijn erkentelijkheid betuigen aan al mijn geweldige studenten door de jaren heen - de laatste 10 jaar in het bijzonder, die gewijd waren aan ons onderzoek naar de psychosociale voordelen en uitdagingen van raciale/etnische diversiteit op school. De meeste van mijn huidige en voormalige studenten zijn vrouwen en veel van hen zijn vrouwen van kleur, die de diverse raciale/etnische groepen vertegenwoordigen die ik bestudeer. Deze getalenteerde vrouwen hebben mij bij elke stap bijgestaan in de gedeelde ervaring van het doen van diversiteitsonderzoek. We willen het argument naar voren brengen dat het bezoeken van diverse scholen ten goede komt aan ALLE jongeren - zowel de bevoorrechten als de gemarginaliseerden. En daarom bedank ik deze studenten nu.

En tot slot een speciale dankbetuiging - of "shout out" zoals we in de Amerikaanse volksmond zeggen - aan mijn man DP en mijn twee zonen Justin en Jason, die deze hele academische reis aan mijn zijde hebben gestaan. En vooral DP, die altijd het licht voor me brandt. Deze eredocoraat is aan jou opgedragen.

Faculteit der Managementwetenschappen — Stella Nkomo

Laudatio Stella Nkomo door Yvonne Benschop

Beste professor Nkomo,

Deze universiteit is begonnen als een emancipatie-universiteit, die het belang erkende van toegang tot wetenschappelijke kennis, de mogelijkheid om die kennis te ontwikkelen en beslissingsbevoegdheid over onderzoeksagenda's. De 100e verjaardagth is een perfecte gelegenheid om de onschatbare lessen te vieren die uw onderzoeksagenda over ongelijkheid in ras en geslacht op de werkplek ons leert.

U bent een wereldwijde autoriteit op het gebied van denken over ras en racisme in combinatie met gender en klasse in management en organisaties. Uw academische werk omspant meer dan vier decennia, beslaat meerdere disciplines en meerdere continenten. Het onderzoekt hoe sociale verschillen op de werkvloer ontstaan, in stand worden gehouden en hoe ze kunnen worden veranderd. Uw grote betrokkenheid bij raciale rechtvaardigheid en gelijkheid en uw bereidheid om op respectvolle wijze moeilijke gesprekken aan te gaan, motiveren velen van ons.

Stella Nkomo dankwoord

Dank u, professor Benschop, voor het goed verwoorden van het werk dat de kern vormt van mijn 40-jarige academische carrière. Ik voel me vereerd en ben heel dankbaar dat ik een eredoctoraat mag ontvangen van zo'n prestigieuze en wereldwijd gerespecteerde universiteit. Aan het begin van mijn academische carrière had ik me niet kunnen voorstellen dat ik hier vandaag zou staan. Het ontvangen van deze graad is niet alleen een erkenning voor het werk dat ik heb bijgedragen aan het begrijpen van de complexe effecten van sociale verschillen op de werkplek, maar het geeft ook het belang aan van ras, geslacht, klasse en andere sociale identiteiten op het gebied van management- en organisatiestudies. Dit was niet het geval aan het begin van mijn academische carrière en het is dan ook verheugend om te weten dat mijn werk heeft geholpen om de studie van sociale identiteitsverschillen in organisaties te legitimeren. Ik begon aan mijn doctoraalstudie met het doel om onderzoek te doen naar de ervaringen van zwarte managers in het bedrijfsleven van Amerika. In plaats daarvan kreeg ik te horen dat ik onderzoek moest doen naar *belangrijke* onderwerpen als ik wilde promoveren. Raciale ongelijkheid op de werkvloer was in die tijd geen belangrijk onderwerp voor het vakgebied management- en organisatiestudies. Toch maakte het voor mij en anderen die als minder werden gezien vanwege onze huidskleur, deel uit van het leven in een geracialiseerde wereld die ons onder de menselijke maat had geplaatst. Mijn doel in die tijd was om aan te tonen dat organisaties geen meritocratieën zijn waar iedereen beloond wordt op basis van prestaties, zoals we gesocialiseerd zijn om te geloven. In plaats daarvan waren individuele vooroordelen en structuren van ongelijkheid aanwezig in de meeste organisaties.

Toen ik mijn doctoraat had afgerond, begon ik onderzoek te doen dat van belang was voor mensen die gemarginaliseerd werden in organisaties vanwege hun ras en geslacht. Ik werd gewaarschuwd dat dit niet zou leiden tot een tenure en promotie. Ik ben blij dat ik niet geluisterd heb.

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de Academy of Management afgelopen augustus vierde de afdeling Gender and Diversity in Organizations haar 50th -jarig bestaan en veranderde de naam in Diversity, Equity & Inclusion. Ik was er vanaf het begin bij toen we worstelden om erkend te worden als een legitiem vakgebied binnen management- en organisatiestudies. Ik haal veel voldoening uit mijn bijdrage aan het onderzoek naar ras, gender en diversiteit in organisaties. De onderzoeksbijdragen die ik heb geleverd, waren niet

bedoeld om iets persoonlijks te bereiken. In plaats daarvan ging het om het zichtbaar maken van de effecten van ongelijkheid op degenen die niet pasten in de opvattingen van de ideale werknemer.

Mijn doel was om kennis te produceren voor de emancipatie en het bereiken van sociale rechtvaardigheid voor uitgesloten. Ik wilde bijdragen om van de werkplek een eerlijkere en rechtvaardigere plek te maken, waar gemarginaliseerde mensen bevestiging kunnen ervaren in plaats van afwijzing. Om een einde te maken aan ongelijkheid op de werkplek moeten we allemaal eerst begrijpen hoe dit niet alleen het menselijk potentieel verstikt, maar ook hoe het de mogelijkheden beperkt om instellingen te creëren waarin we allemaal kunnen gedijen.

Elke dag worden we eraan herinnerd dat de wereld nog steeds ontsierd wordt door grote sociale en economische ongelijkheden. Binnen deze context is het gemakkelijk om gedesillustioneerd te raken over de vooruitzichten voor radicale verandering. Wanneer ik deze gedachten heb, put ik inspiratie om stil te staan bij de mogelijkheden voor verandering uit de woorden van Raymond Williams in zijn boek *Resources for Hope* (1989:118), " *Echt radicaal zijn is hoop mogelijk maken, in plaats van wanhoop overtuigend.* " Ik geloof sterk dat verandering mogelijk is als we ernaar verlangen en bereid zijn om ervoor te werken. Het is mijn diepste hoop dat op een dag onze huidskleuren, etniciteiten, religies, nationaliteiten, genders, seksuele geaardheden en geografische locaties er minder toe zullen doen dan onze gemeenschappelijke menselijkheid. Dank u, Radboud Universiteit, dat u mij heeft uitgekozen voor een eredoctoraat.